

Begyndelsen satte som den Værdi, hvortil Præstegaardsavlingen i sin reducerede Tilstand maa sættes; og saa har man tillige foreslaaet, at Naturalhjelpernes Værdi og Brugsværdien af Jorden, som ikke er bortforpagtet, skal ansættes af Kommissionen. — Dengang jeg omtalte Forslaget under Nr. 15, glemte jeg det Underændringsforslag, som nu er omdelt dertil. Det er fremkommet af de Grunde, som den ærede Ordfører omtalte, nemlig at den Normal-Maalestof, som i sin Tid blev opstillet, dengang Matrifuleringen i Begyndelsen af dette Aarhundrede fandt Sted, kan være noget forandret i Tidens Løb. I det jeg iøvrigt skal overlade det ærede Medlem, der er nævnt først blandt dem, der have stillet Ændringsforslaget (Larsen), nærmere at begrunde det, skal jeg kun bemærke, at jeg tror, det er rigtigt, da man ellers risikerer at give Præsterne for Lidt. — Vi have endvidere under Nr. 19 stillet et Underændringsforslag, der skulde gjøre en Rettelste i Udvalgets Ændringsforslag under Nr. 20. Den foreslaaede Rettelste er imidlertid mindre korrekt, da der, som jeg hører, gives Pastorater med to selvstændige Kommuner. Jeg har aldrig kjendt saadanne, men de skulle findes. Det Ændringsforslag, der er fremkommet, er saaledes tydeligt, og jeg tager derfor Forslaget under Nr. 19 tilbage. — Endelig have vi stillet et Ændringsforslag under Nr. 23 til § 18, 2det Stykke. Det vil ses, at Udvalget foreslaar, at 2det Stykke, 2det Punktum, skal lyde saaledes: Brugen af Præsternes Embedsjord regnes til 512 Kroner aarlig. Det forekommer mig, at der er den Mangel derved, at de faste Kapellaner, som efter § 13 ogsaa have Embedsjord, og som ogsaa kunne dø og efterlade sig Enke, da ikke ville faae nogen Pension af deres Embedsjord, hvilket synes ubilligt. Det er derfor i Ændringsforslaget under Nr. 23 foreslaaet, hvorledes den eventuelle Pension skal beregnes af Jorden.

Formanden: Underændringsforslaget under Nr. 19 er taget tilbage. Jeg antager ikke, at Nogen vil optage det. (Ophold.) Det er saaledes bortfaldet. Det ærede 6te Medlem for 9de Kreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Just: Det ærede Medlem stillede det Spørgsmaal til mig med Hensyn til mit Ændringsforslag, om man her i Landet kjender en fuldstændig, almindelig Driftsmaade, som Kommissionen kunde regne efter. Nei, det gjør man ikke; ellers havde jeg sat: „den her i Landet nu almindelige Driftsmaade“. Men det ærede Medlem vil indbringe mig, at, som Forslaget er kommet fra Regjeringens Haand, og som det endvidere er blevet formet i Udvalgets Haand, er der blevet lagt en stor Vægt paa Kvægholdet. Der var forlangt af Regjeringen en Jordlod, hvorpaa der kan holdes 2 Heste og 4 til 6 Køer,

og det er blevet forandret til et Par Heste og 6 Køer. Det er altsaa forlangt, at den Kommission, der sammentræder, skal tage Hensyn til, hvormegen Jord der fordrer til at holde et Par Heste og 6 Køer. Det er et rent Kvægholdsforhold, og naar det ærede Medlem saa spørger, om der her i Landet findes en almindelig Driftsmaade, saa siger jeg ubetinget Ja. Der kan være store Variationer med Hensyn til Sæbkkistet osv.; men den Driftsmaade, der bruges overalt, har saa Meget tilfælles og saa megen Lighed i alle forskjellige Henseender, naar den Betingelse stilles som Nr. 1, at det er Kvægholdet, der skal tages Hensyn til, at en Kommission i saa Henseende slet ikke vilde have Banskælighed ved at komme til et Resultat. Det ærede Medlem kunde ikke forstaa, at jeg ikke kunde forstaa hans Forslag under Nr. 15. Jeg troede oprigtigt talt, at der var Tale om en hel ny Bonitering med Lagt 24; thi at regne 144,000 Kvadratalen boniteret Jord til Lagt 24 til 2 Tdr. Hartkorn er netop, hvad der finder Sted for Dieblisset. Det er saaledes, at hver enkelt Præstegaard er taxeret hele Landet rundt. Det kan man ikke komme fra, naar man beholder Lagt 24 som Værdimaalestof; men jeg siger da, at saa faaer Præstegaarden 10^{2/7} Tdr. Land til Lagt 24, og paa dette Areal, paaistaar jeg, kan der efter den almindelige Driftsmaade intet Sted i Landet holdes 2 Heste og 6 Køer; altsaa vil det ærede Medlem ikke komme et Skridt videre i sit Forslag, end om han beholder 2 Tdr. Hartkorn.

Formanden: Det ærede 2det Medlem for 5te Kreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Ogenbøll: Ved hvad det ærede Medlem yttrede sidst, blev jeg ikke klar paa, om han endnu forstaaer mit Ændringsforslag. Han sagde, at vi kom ikke et Skridt videre, naar Boniteringen blev foretaget efter den gamle Matrifel til Lagt 24. Ja, naturligvis foretages den derefter, det vil sige, Boniteringen foregaar paa den Maade, at man faar et Kort over Eiendommene, og derpaa er den gamle Lagt affat, f. Ex. 2, 4, 6, 8 o. s. v. eller hvad det kan være for de forskjellige Eiendomme. Saa undersøge Boniteringsmændene, hvilke Forandringer i Værdi Jorderne ere undergaaede i den Ældre Aar, der er forløben, siden Lagten blev sat, og fordele derefter det Hartkorn, der hvoier paa dem efter den gamle Lagt, efter den nye Bonitering. Vil Kommissionen udtage Jord til Præstegaarden, saa udtager den efter de Laxter, Boniteringsmændene have sat, og reducerer dem til 24. Jeg synes ikke, det er saa usforstaaeligt. Jeg begjærede egentlig Ordet for at gjøre en kort Bemærkning om et andet Punkt. Det ærede Medlem erkjender, at naar man blot tager Hensyn til Kvægholdet, kan man faae en almindelig Driftsmaade i Landet frem. Det benægter jeg paa det Aller-